

Zásady bezpečnosti práce u obráběcích strojů na kov

Desatero hlavních zásad bezpečnosti práce při obsluze obráběcích strojů na kov

- Každý pracovník musí být seznámen s ČSN EN 12415, ČSN EN 12478 a ČSN EN 12840 „Bezpečnostní požadavky pro soustruhy a obráběcí centra“ a s návodem k obsluze stroje.
- Pracovník nesmí obsluhovat žádný stroj nebo zařízení, jehož obsluha a používání mu nepřísluší z titulu přikázané práce.
- Úmyslné vyřazování bezpečnostních a ochranných zařízení z činnosti je považováno za porušení bezpečnostních předpisů.
- Nebezpečí zachycení pohyblivými se částmi stroje lze čelit také správným pracovním ustrojením, tj. nepoškozeným pracovním oblekem (pracovní kalhoty a pracovní blůza nebo pracovní kombinéza). Je zakázáno používat pracovní plášť nebo zástěru.
- Důležitým doplňkem pracovního ustrojení je správná obuv. Kožená pracovní obuv podstatně snižuje nebezpečí proříznutí podrážky třískami, pořezání chodidla a prstů nohy. Není dovoleno pracovat v lehké plátěné obuvi nebo otevřených sandálech.
- Obsluhující před započítím práce na stroji musí odložit prstýnky, řetízky, náramkové hodinky, vázanky, šály apod., neboť zvyšují nebezpečí zachycení rotujícími částmi stroje.
- Povinnosti obsluhujícího před zahájením práce na stroji:
 - prohlédnout stroj, zkontrolovat jeho části, např. ochranná, spouštěcí a vypínací zařízení;
 - ověřit, zda ovládací páky jsou ve správných polohách;
 - překontrolovat funkci upínacího zařízení;
 - zvolit správný nástroj, zkontrolovat jeho opotřebení a upnutí;
 - nastavit ochranná zařízení do činné polohy, pokud charakter práce vyžaduje jejich použití;
 - u číslicově řízených strojů překontrolovat základní funkce podle dodaného testovacího programu.

Povinnosti obsluhujícího za provozu stroje:

- při výměně obrobků a nástrojů, při měření, kontrole jakosti povrchu apod. se zpravidla musí zastavit včetně stroje;
 - do upínacího zařízení je dovoleno upínat pouze takové předměty, pro které je určeno a jejichž tvar a velikost zaručují dokonalé upnutí;
 - hrozí-li při upnutí nebo výměně obrobků a nástrojů nebezpečí pořezání nebo popálení rukou, lze používat ochranné rukavice. Stroj nebo příslušná strojní část (včetně) přitom nesmí být v chodu. Při vlastní obsluze stroje (během obrábění) však musí být rukavice sejmuty. Úrazy vzniklé v důsledku zachycení rukavice rotujícím nástrojem, upínacím zařízením nebo obrobkem mají zpravidla těžké následky;
 - při výměně těžších obrobků, upínacích zařízení a přípravků je nutno používat zdvihací zařízení;
 - není-li stroj vybaven ochranným zařízením (krytem) proti odletujícím třískám, nebo není-li zařízení možno použít, poslouží jako ochrana zraku ochranné brýle nebo obličejové štítky;
 - k odstraňování třísek se musí používat správné pracovní pomůcky, např. háčky, štětce, smetáky, škrabky apod.;
 - při nebezpečí zachycení vlasů je nutno chránit se čepicí nebo správně uvázaným šátkem.
- Povinnosti obsluhujícího po ukončení směny:
 - uvést pracoviště do pořádku, zejména odstranit ze stroje třísky, prach, zbytky materiálu, řezné kapaliny apod.;
 - nástroje, nářadí, měřidla, zpracovaný materiál, pracovní a ochranné pomůcky uklidit na určená místa;
 - použité čisticí pomůcky, jako zaolejované, zamaštěné hadry, čisticí vlnu apod., uklidit do kovových nádob s víky. (Jinak hrozí nebezpečí samovznícení!).
 - Každé poškození nebo závadu na stroji obsluhující ihned nahlásí svému nadřízenému.

Pro Národní informační centrum BOZP (Český Focal Point)
zpracoval Státní úřad inspekce práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

© 2007